Gemeente Amsterdam

Voordracht voor de College vergadering van 16 december 2025

Portefeuille: Water (excl. Varen)
Duurzaamheid, Energietransitie en Circulaire Economie, Grond en Ontwikkeling

Agendapunt: B49

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Instemmen met het stopzetten van de pilot nieuwe sanitatie Buiksloterham

Het college van burgemeester en wethouders besluit

1. In te stemmen met het stopzetten van de pilot nieuwe sanitatie Buiksloterham.
2. In te stemmen met de versnelde afschrijving op de investering in het vacuümsysteem van €822.000 en de incidentele extra reparatiekosten van €350.000 om het vacuumsysteem in de Buiksloterham te verbeteren dan wel te herstellen.
3. In te stemmen met de voortzetting van de met het waterschap Amstel, Gooi en Vecht gedeelde ambities op het gebied van circulair en nieuwe sanitatie, mede op basis van de uit te voeren evaluatie van de pilot nieuwe sanitatie Buiksloterham.
4. Vast te stellen de raadsinformatiebrief in bijlage 1, waarmee de raad geïnformeerd wordt over het besluit om de pilot nieuwe sanitatie Buiksloterham stop te zetten.
5. Kennis te nemen van het participatieplan in bijlage 2, dat in het kader van voorbereiding van de evaluatie uit beslispunt 3 is vastgesteld.

Kernboodschap

De pilot nieuwe sanitatie in Buiksloterham wordt stopgezet. Het doel van deze pilot was het leren over het hergebruik van grondstoffen door de inzet van een vacuümriool en een grondstoffenstation. Het besluit om te stoppen is teleurstellend, vooral voor de bewoners van Schoonschip die zich actief hebben ingezet voor deze circulaire innovatie. Deze pilot heeft waardevolle inzichten opgeleverd over onder meer samenwerking, techniek en draagvlak. De gemeente en het waterschap AGV dragen gezamenlijk zorg voor een zorgvuldige afronding. Ze blijven ook in de toekomst met elkaar samenwerken om circulair hergebruik van grondstoffen in gebiedsontwikkeling mogelijk te maken. De ervaringen uit deze pilot vormen daar een stevige basis voor.

Bestuurlijke achtergrond

In 2015 hebben AGV en Amsterdam beleid ontwikkeld gericht op nieuwe sanitatie. Het gaat bij nieuwe sanitatie om het vinden van andere manieren om de reststromen die nu via het riool afgevoerd worden opnieuw te gebruiken. Onder de titel *manifest Circulair Buiksloterham* is een samenwerking aangegaan tussen o.a. Amsterdam, Waterschap AGV, woningbouwcorporaties en bewoners in Buiksloterham om gezamenlijk ambities rond circulariteit en nieuwe sanitatie vorm te geven.

Het bestuurlijk kader voor het concept nieuwe sanitatie wordt gevormd door het Waterbeheerplan en het Gemeentelijk Rioleringsplan 2016 – 2021 en de toezegging van het college n.a.v. de motie Ernsting (motie 977.16). In 2016 en 2017 werd dit concreter door het aanwijzen van Buiksloterham voor het uitvoeren van een pilot op dit gebied. De pilot dient een drietal doelen:

1. Nutriënten terugwinnen, waarvan fosfaat de belangrijkste is.
2. Waterbesparing, toepassing van vacuümtoiletten die minder of geen water gebruiken.
3. Kennis ontwikkelen over de techniek van nieuwe sanitatie en de processen die daarbij horen.

Bestuurlijk is de pilot als volgt te relateren aan de wettelijke taken en eigen ambities van de deelnemende partijen:

A. AGV: Wettelijke taak voor zuivering afvalwater (Bovenwettelijke) ambities op het gebied van duurzaamheid (terugwinnen reststromen) en in het bijzonder de wens om een nieuw decentraal zuiveringsconcept te ontwikkelen voor de terugwinning van reststoffen (m.n. fosfaat).
B. Amsterdam: Wettelijke taak voor afvalwaterinzameling en transport (Bovenwettelijke) ambities ten aanzien van duurzaamheid en in het bijzonder bevorderen van Drinkwaterbesparing door de hoeveelheid water die nodig is om afval door te spoelen te verminderen; hergebruik van afvalwaterstromen en onderzoeken van de mogelijkheden om met inzet van decentrale zuiveringen de ruimtedruk op ondergrondse infrastructuur te verminderen
C. Woningbouw: Het project Schoonschip binnen de gebiedsontwikkeling Buiksloterham is in belangrijke mate tot stand gekomen op initiatief van de bewoners die hier proactief aan de slag wilden met nieuwe decentrale concepten voor energievoorziening en op het gebied van grondstoffen.

In een bestuurlijk overleg tussen AGV en Amsterdam op 28 oktober 2025 is gezamenlijk de conclusie getrokken dat het voortzetten van de pilot niet wenselijk is en zijn wederzijds de ambities uitgesproken om de samenwerking voort te zetten op het gebied van circulariteit.

Bestuurlijke prioriteit

n.v.t.

Wettelijke grondslag

Artikel 160, eerste lid, aanhef en onderdeel a van de Gemeentewet
Het college is in ieder geval bevoegd het dagelijks bestuur van de gemeente te voeren, voor zover niet bij of krachtens de wet de raad of de burgemeester hiermee is belast.

Artikel 169, eerste en tweede lid van de Gemeentewet
1. Het college en elk van zijn leden afzonderlijk zijn aan de raad verantwoording schuldig over het door het college gevoerde bestuur.
2. Zij geven de raad alle inlichtingen die de raad voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft.

Onderbouwing besluit

Ad 1
In te stemmen met het stopzetten van de pilot nieuwe sanitatie Buiksloterham
Onder de titel manifest Circulair Buiksloterham is een samenwerking aangegaan tussen o.a. Amsterdam, AGV, woningbouwcorporaties en bewoners van Schoonschip in de Buiksloterham om gezamenlijk ambities rond circulariteit en nieuwe sanitatie vorm te geven. Vervolgens is er door AGV geïnvesteerd in een grondstoffenstation, een drijvend grondstoffenstation waarmee lokaal nutriënten teruggewonnen kunnen worden uit een vacuümsysteem, en heeft Amsterdam een vacuümsysteem aangelegd met daarop aangesloten de 46 woningen van Schoonschip. Om het grondstoffenstation te kunnen laten draaien dienen er minimaal 200 woningen op te zijn aangesloten. Het aantal woningen was in eerste instantie geen probleem, omdat woningcorporatie De Alliantie haar nog te bouwen woningen erop aan zou sluiten. In een laat stadium trok De Alliantie zich uit de samenwerking terug. Omdat woningcorporatie De Alliantie het project Cityplot begin 2021 niet meer op het vacuümsysteem wilde aansluiten, was er niet meer het minimaal aantal

Gegenereerd: vGEAGENDEERD

benodigde woningen om het grondstoffenstation te laten werken. Partijen hebben gekeken naar andere woonprojecten in de Buiksloterham zoals kavel 18, die mogelijk op het grondstoffenstation aangesloten kunnen worden. Helaas is die zoektocht niet succesvol gebleken. Zonder realistische alternatieven om voldoende huisaansluitingen te vinden en het grondstoffenstation inzetbaar te maken, lijkt het voortzetten van de pilot een kostbare vorm van uitstel.

Er is inmiddels veel tijd en geld in de pilot gestopt. Het voortzetten van de pilot vraagt naast een aanzienlijke vertraging in de woningbouw ook een aanvullende investering in het grondstoffenstation. De ambtelijke stuurgroep nieuwe sanitatie (in nauw overleg met de bewoners van Schoonschip) heeft in juni 2025 daarom besloten de keuze om met de pilot te stoppen bestuurlijk voor te leggen en om te komen tot een nette financiële afhechting van de pilot. Ook de uitkomst van het daaropvolgende bestuurlijke overleg tussen gemeente Amsterdam en AGV met Wethouder van der Horst en DB-lid Mager op 28 oktober 2025 was om de pilot nieuwe sanitatie Buiksloterham te beëindigen.

Pilots spelen belangrijke rol in het teweegbrengen van de innovatie die nodig is in de duurzaamheidstransitie. Ook als pilots anders lopen dan gepland dienen ze de duurzaamheidstransitie, als er maar van geleerd wordt.

Ad 2
In te stemmen met de versnelde afschrijving op de investering in het vacuümsysteem van €822.000 en de incidentele extra reparatiekosten van €350.000 om het vacuumsysteem in de Buiksloterham te verbeteren dan wel te herstellen.
In het vacuumsysteem in de Buiksloterham is €1.000.000 geïnvesteerd en is ingericht op 500 huishoudens. Als daar aanvankelijk maar 46 huishoudens van Schoonschip van gebruik maken en het aantal huishoudens dat er gebruik van maakt met verloop van tijd ook nog eens afneemt is er aanleiding om hierop versneld af te schrijven.

Omdat de gemeente Amsterdam de rioleringszorgplicht heeft en het vacuumsysteem in de Buiksloterham momenteel nog ondermaats werkt en de beheersituatie complex is moet naar schatting nog €350.000 reparatiekosten worden gemaakt om het vacuumsysteem te verbeteren dan wel te herstellen. Dit betreft respectievelijk de kavels Schoonschip (€250.000) en Republica (€100.000).

Voor waterschap AGV betekent het stopzetten van de pilot dat er versneld afgeschreven moet worden op een investering in het grondstoffenstation van €1.500.000.

Ad 3
In te stemmen met de voortzetting van de met het waterschap gedeelde ambities op het gebied van circulair en nieuwe sanitatie, mede op basis van de uit te voeren evaluatie van de pilot nieuwe sanitatie Buiksloterham
Het stoppen van de pilot is een teleurstelling voor alle deelnemers of het nu om de huidige gebruikers of Amsterdam of AGV gaat. Desondanks kunnen er ook veel lessen getrokken worden uit de pilot. Het is wenselijk dat het stoppen ondanks de gedeelde teleurstelling tot een passend vervolg leidt op basis van de uitkomsten van de nog uit te voeren evaluatie. Tevens is bij het bestuurlijke overleg op 28 oktober 2025 afgesproken hiertoe reeds een lichte verkenning uit te voeren met daarin aandacht voor het onderstaande:

1. Een realistisch perspectief voor een mogelijke vervolgopdracht.
2. Afspraken vooraf over die samenwerking en de afhechting van een eventuele pilot.
3. Nadere invulling geven aan de visie op de afvalwaterketen.
4. Inzichtelijk maken van de benodigde bekostiging en capaciteit.

Gegenereerd: vGEAGENDEERD

Ad 4
Vast te stellen de raadsinformatiebrief in bijlage 2, waarmee de raad geïnformeerd wordt van het besluit de pilot nieuwe sanitatie Buiksloterham stop te zetten.
Gelet op het openbare karakter van de pilot en de betrokkenheid van bewoners wordt voorgesteld de raad met de vast te stellen raadsinformatiebrief te informeren. De inhoud van de brief is in lijn met de communicatieboodschap die met het waterschap AGV is afgesproken.

Ad 5
Kennis te nemen van het participatieplan in bijlage 2, dat in het kader van voorbereiding van de evaluatie uit beslispunt 3 is vastgesteld.
Gelet op de Participatieverordening gemeente Amsterdam is het vaststellen en op open.amsterdam bekend maken van een participatieplan in het kader van de evaluatie van een project, zoals bij beslispunt 3 wordt aangekondigd, vereist. De wethouder water heeft dit plan op grond van haar mandaat vastgesteld. Het publiceren hiervan op open.amsterdam blijft achterwege totdat de raad en het algemeen bestuur van het waterschap middels hun respectievelijke besluitenlijsten in de gelegenheid zijn geweest om kennis te nemen van het besluit om te stoppen met de pilot.

Duurzaamheid

De pilot is ook na het stopzetten erg waardevol om lessen rondom nieuwe sanitatie op te doen. Met de uit te voeren evaluatie zullen de lessen gebundeld worden en deze kunnen worden gebruikt bij een vervolg van nieuwe sanitatie binnen of buiten Amsterdam. Dit besluit zal niet direct bijdragen aan het bereiken van de duurzame doelen klimaatbestendig (waterbesparing), klimaatneutraal (energieterugwinning) en circulair(nutriëntenterugwinning).

Participatie

Het nemen van dit besluit in deze voordracht geeft geen aanleiding tot participatie of het opstellen van een participatieplan. De pilot is gestart voor de inwerkingtreding van de Participatieverordening gemeente Amsterdam er is daarom geen participatieplan vastgesteld.

In verband met de uit te voeren brede evaluatie van de pilot, waarbij ook bij de pilot betrokken bewoners geïnterviewd worden, is een Participatieplan (bijlage 2) vastgesteld. De keuze hiervoor volgt uit de Participatieverordening Gemeente Amsterdam welke het maken van een participatieplan verplicht stelt bij de uitvoering van de evaluatie van een project.

Financiële onderbouwing

Financiële consequenties van de beslispunten

BATEN						
	Product	**I/S**	**Jaar T**	**Jaar T + 1**	**Jaar T + 2**	**Jaar T + 3**
Voorziening rioolheffing	2.2	I	€822000	€350000	€0	€0
Voorziening rioolheffing	2.2	S	€0	€20000	€20000	€20000
Totaal			**€822000**	**€370000**	**€20000**	**€20000**

I=Incidenteel
S=Structureel

Gegenereerd: vGEAGENDEERD

LASTEN						
	Product	**I/S**	**Jaar T**	**Jaar T + 1**	**Jaar T + 2**	**Jaar T + 3**
Afschrijving op installatie	2.2	I	€822000	€0	€0	€0
Reparatie	2.2	I	€0	€350000	€0	€0
Riolering	2.2	S	€20000	€20000	€20000	€20000
Totaal			**€842000**	**€370000**	**€20000**	**€20000**

I=Incidenteel
S=Structureel

Consequenties gedekt? Ja
Overige toelichting
De inhaalafschrijving van € 0,8 miljoen zal nog in boekjaar 2025 plaatsvinden. De aanvullende reparatiekosten worden in 2026 uitgevoerd en worden samen met de extra beheerslasten van € 20.000 meegenomen in de actualisatie bij de 4-maandsrapportage 2026.

Conclusie
De genoemde beslispunten in de voordracht hebben wel financiële consequenties en deze zijn reeds geraamd in de begroting (100% dekking).

Communicatie

Binnen de gemeente

Opnemen in de te publiceren besluitenlijst.

De raadsinformatiebrief in bijlage 1 wordt ter kennisname aanboden aan de commissie MOW van 4 februari 2025.

Buiten de gemeente

Opnemen in de te publiceren besluitenlijst

Het dagelijks bestuur van het Waterschap besluit naar verwachting ook op 16 december 2025 tot het stopzetten van de pilot. Het is de bedoeling dat beide bestuursorganen op dezelfde dag naar buiten treden met het besluit. Communicatie naar bewoners is het belangrijkste. Zowel Amsterdam als AGV hechten groot belang aan de zorgvuldige communicatie met de betrokken bewoners. De projectorganisatie draagt zorg voor het informeren van de direct betrokken bewoners. Deze bewoners worden ook betrokken bij de evaluatie.

We communiceren niet proactief met andere externe partijen.

Documenten

Registratienr.	**Naam**
AD2025-081220	College van B&W Voordracht (pdf)
AD2025-081264	1. Raadsinformatiebrief (msw12)
AD2025-081265	2. Participatieplan (msw12)
AD2025-081268	Advies (pdf)

Behandelend ambtenaar (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

Waternet, 5.1,2,e , 5.1,2,e , 5.1,2,e @waternet.nl

Besluit college van burgemeester en wethouders

Conform besloten